

2. Priorities_Survey_2011.pdf. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cfr.org/report/preventive-priorities-survey-2017>; 10. Garvin D.A. Learning In Action / A. Guide // To Putting The Learning Organization To Work. Boston, Harvard Business School Press // [Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://www.amazon.com/Learning-Action>.

УДК 373.1.036-057.

ФЛЕНЬКО М., ЛАЛАК Н. В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Сама проблема диференціації у психолого-педагогічній науковій літературі не нова. Початок її теоретичного осмислення пов'язують з іменами давньогрецьких філософів - Левкіппа і Демокріта. Вони вперше обґрунтовували індивідуалізацію і диференціацію як принцип, який узяли за основу філософського пояснення буття. З розвитком педагогічної теорії та накопичування наукових знань і практичного досвіду розвивалася і проблема диференціації навчання та виховання.

Розглядаючи диференційований підхід до школярів як засіб підвищення ефективності навчально-виховного процесу, різні автори виділяють різноманітні аспекти цієї проблеми. Так, в одних працях диференційований підхід розглядається як засіб активізації пізнавальної активності учнів (Л. Арістова, Т. Шамова) в інших – аналізується роль групових форм роботи на уроці у підвищенні виховуючої ролі навчання (Х. Лійметс), інші визначають диференціацію як засіб попередження відставання в учінні (М. Махмутов).

З-поміж основних завдань Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки для загальної середньої освіти визначено такі: перебудова та оновлення змісту, форм і методів організації навчально-виховного процесу на засадах дитиноцентризму, особистісної орієнтації, компетентнісного підходу; підвищення ефективності навчально-виховного процесу на основі впровадження досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій, інформаційно-комунікаційних технологій; створення умов для диференціації навчання.

Використовуючи досвід С. Логачевської, диференційовані завдання для молодших школярів можна звести до таких видів: диференціація за ступенем складності завдань і диференціація за ступенем самостійності учнів. Застосовуючи диференціацію за ступенем складності, підбираються різноманітні завдання, які можна класифікувати таким чином: завдання, що потребують різної глибини узагальнення й висновків; завдання, розраховані на різний рівень теоретичного обґрунтування роботи, що виконується; завдання творчого характеру.

Разом із цим диференціація за ступенем складності використовується також для формування позитивного ставлення учнів до навчання, бо розв'язання посильної задачі стимулює їх до подальшої праці й підвищує самооцінку своїх можливостей. Для цього підбирають завдання з нарощуваним

ступенем складності. Поступове ускладнення завдань відкриває учням можливість перейти на більш високий рівень пізнавальної діяльності. При диференціації за ступенем самостійності завдання підбираються однакової складності, але при цьому диференціюється ступінь допомоги різним групам школярів, зокрема, кількість інформації про хід рішення дозується від найбільш повної до найменш повної. Інформація також варіюється за характером конкретизації завдань, розв'язання допоміжних завдань, що приводять до вирішення основного завдання, указівок на прийом розв'язання навідних запитань, наочного підкріплення.

Добираючи завдання для різних груп, науковці зазначають, що ефективність вправ та їх системи залежить від одночасного дотримання певних умов: ступеня і специфіки засвоєння програмового матеріалу, рівня знань, вікових та пізнавальних можливостей дітей. Диференційовані завдання є давно відомими і ефективним засобом здійснення індивідуального підходу в організації навчальної діяльності, але в масовому педагогічному досвіді їх використовують нечасто. Зокрема, на багатьох уроках спостерігаємо перевагу фронтальних видів робіт, невміння діагностувати можливості учнів і вчасно вносити відповідні зміни у складність, темп, способи їх роботи. Чимало класоводів використовує диференційовані завдання епізодично, працює за спрощеною схемою: сильним учням дає більші за обсягом і складніші завдання, а слабкішим – менш простіші. Але часто такий підхід не виправдовує себе.

Таким чином, узагальнення педагогічних досліджень і передового досвіду дає можливість визначити сукупність вимог до організації диференційованого навчання молодших школярів, а саме: вчитель враховує загальну готовність дітей до навчальної діяльності та готовність до засвоєння матеріалу; уміє передбачати труднощі, які можуть виникнути в дітей під час його засвоєння в системі уроків використовує диференційовані завдання індивідуального і групового характеру; робить перспективний аналіз: для чого планується завдання, чому їх треба використати саме на даному етапі уроку, як продовжити цю роботу на наступних уроках.

Література

1. Братанич О. Реалізація диференційованого навчання в умовах комбінованого уроку / О. Братанич // Рідна школа. - 2000. - № 11. - С.49-52.
2. Заперченко Н. Диференційований підхід до навчання / Н. Заперченко // Початкова школа – 2000. – №5. – С. 10–12.
3. Корсакова О. Про технологію диференційованого навчання / О. Корсакова // Рідна школа. – 2011. – №9. – С. 44–48.
4. Логачевська С.П. Диференціація – одна із форм інтерактивного навчання молодших школярів / С.П.Логачевська // Початкова школа. – 2006. - №10. - С.18 – 23.
5. Святченко О. Диференціація – умова успішного навчання / О.Святченко // Початкова освіта. - 2007. - № 12. - С.2-4.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>